GAZETA KRAKOWSKA

Nro 10.

Z KRAKOWA DNIA 2. LUTEGO 1812 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Sewilli d. 7 Grudnia.

Lifty z Jelwes donoszą pod d. 19 Liftopada, iż pomiędzy Portugalczykami i Anglikami naywiększa panuie niezgoda.

Angielski officer prowadząc d. 21 Liftopada do Badaicz wymienionego officera Francuzkiego, natrafił niedaleko tego miafta na kupę łotrów hiszpańskich, która uderzyła na iego konwoy. Officer ten bronił się mężnie; ale obskoczony od przewyższaiący liczby poległ przeszyty kilku kulami. Podiazd, który rządca Badaiozki wysłał przeciw temu officerowi, przybył ieszcze na czas i obronił konwoy. Z podiazdu Francuzkiego zabito iednego konia Officer Angielski, który zginął od łotrów nazywał się King i był krewnym Lorda Nelsona. Pochowany zoftał w Badaioz z honorami woyskowemi.

Z Lwowa d. 17 Stycznia.

Stosownie do pisma okolnego pod d. 8 b. m., Bankocetle iedno i dwu-ryńskowe tylko do oftatniego Stycznia b. r. w biegu zoftawać będą. Z dniem zaś 1 Lutego r. b. są z biegu wyłączone, i nie będą więcey mieniane na pieniądze miedziane. Jednakże do 31 Października r. b. będą te oba dwa gatunki w Lwowskiey kassie rewersów wykupnych, iako też we wszyftkich kassach cyrkularnych, na rewersa wykupne wymieniane; także do tegoż dnia przy odwożeniu podatków i dochodów, w ogolności, przy wszyftkich do kass naftąpić maiących płaceniach, po 24 kr. i po 12 kr. w walucie Wiedeńskiey przyymowane będą.

Stosownie do drugiego pisma okolnego pod d. 3 b. m. wydanego, Bankocetle 10cio-ryńskowe do 30 Kwietnia 1812 r., a 5cio-ryńskowe do 31 Maia 1812, będą we wszyftkich kassach cyrkularnych, wyiąwszy Lwowską, na rewersa wykupne wymieniane.

D. 15 b. m. umarł w Obroszynie JW. JX. Kaietan Gozdawa na Kitkach Kicki, Arcy Biskup Lwowski, J. C. K. Mości aktualny tayny Radca, Kawaler wielkich krzyżów, orderów S. Szczepana i Leopolda.

Z Paryża d. 15 Stycznia.

N. Cesarz podpisał umowę małżeńską między Hrabią Jenerałem dywizyi Regnier i Panną Chambeaudonin, córką prefekta departamentu Eury.

Xzna Marszałkowa Valmy (Kellermanowa) umarła d. 10 b. m. w ftolicy tuteyszey.

W niedzielę była wielka parada woyskowa na dziedzincu Tuilleries. Po mszy miały szczęście bydź przedftawione Mo-

narsze przez Hrabinę Perigord: Hrabina Kielmanzigin i inne damy.

Prefekt departamentu Meurty na mocy rozkazu Ministra dyrektora woyskowey administracyi wezwał podprefektow swego departamentu, aby zaciągnęli pewną liczbę rzemieślników, iako to piekarzy, rzeźników, krawców, szewców i t. p. dla obserwacyynego woyska nad Elbą. Zaciągnieni muszą bydź naydaley do 1 Lutego gotowemi do udania się na mieysce swoiego przeznaczenia. Piekarze brać będą miesięcznie po 30, rzeźnicy po 50 krawcy i szewcy po 60 fr.

Jeden z chimików naszych wynalazł sposob uczynienia kwiatków trwałemi, które zazwyczay krótki byt maią. Obiecuie zachować ie przez kilka miesięcy w zupełney ich świeżości i piękności. Podlewanie ich essencyą z kwiatów dodaie im także zapachu. Przedaią tu iuż śliczne bukiety z takich kwiatów.

Z rozkazu Cesarza klasztor Brygitynek w Genui będzie na szkołę dla głuchoniemych przerobiony. Zręczny X. Assarotti będzie dyrektorem tego instytutu, który w środku miasta w zdrowem mieyscu znaydować się będzie. Na 100 osob ma bydź urządzony, z których 12 będzie kosztem rządu utrzymywanych, reszta za nie wielką zapłatą.

Czytamy w monitorze rapport PP. Lacroix i Delambre, zdany wydziałowi Instytutu Cesarskiego umieiętności fizycznych i matematycznych na posiedzeniu tegoż wydziału, o liście JW. Sokolnickiego Jenerała dywizyi w woysku Xięstwa Warszawskiego, i o pismach do niego przyłączonych, w tych słowach:

" Wydział umieiętności (słowa są Pana Lacroix) wyznaczył mię i P. Delambre do zdania rapportu o liście P. Sokolnickiego przysłanym do wydziału, i o pismach do niego przyłączonych. W rapporcie tym rzecz będzie o niektórych dziełkach drukowanych, iako też o proiekcie instrumentu, który P. Sokolnicki wydziałowi podał, aby udowodnił polepszenie, iakie przydał do pierwszego modelu, potwierdzonego przez wydział, dnia 6 Kwietnia r. 1800.

" P. Sokolnicki Jenerał dywizyi, którego powinność i upodobanie w woyskowości zawsze zaymuią, pociągniony mocnym gustem do umieiętności, nie opuszcza żadnego zdarzenia do rozszerzania i udzielania swoich użytecznych wiadomości, głębokiem zastanowieniem i długiem doświadczeniem nabytych.

" Dziełko rozdane członkom wydziału zamyka w sobie wiele ważnych materyy do Hidrauliki należących. Naprzód, opisanie składu narzędzia, któremu autor daie nazwisko tromby hidraulicznej, za pomocą którey można wyprowadzić wodę z ieziora w iakiekolwiek mieysce, chociażby iego położenie było wyższe od ieziora.

" Część tę dziełka ieszcze przed wydrukowaniem oddał autor pod krytykę P. Fossombroni iednemu z członków kommissyi wyznaczoney do znalezienia sposobów osuszenia błot Pontyńskich, którego wielkie wiadomości w Hidraulice stanowią dostatecznym sędzią w tey materyi.

" Następuie potem list do P. Girard, wyznaczonego do kierowania robotą około kanału w Ourcque, którego talenta dobrze są znaiome wydziałowi. W tym liście zawiera się wypadek z doświadczeń, u-

czynionych na okazanie, iż działanie zamkniętego powietrza razem z wodą w naczyniach, do wyprowadzenia iey w przeznaczone mieysca służących, wielce dopomaga, gdyż znosi tarcie tey cieczy o boki naczyń, którego doźnaie, gdy zwyczaynym sposobem ieſt wyprowadzana. Doświadczenia te widział P. Pictet, i zdał o nich sprawę wydziałowi

" Kończy się to dziełko dwoma artykułami dawnieyszemi. W pierwszym ieſt sposob prędki robienia kanałów przez korzyſtanie z otwardniałey ziemi w czasie mrozów, którą prochami wysadzać można podobnie iak skały, i podług upodobania różny kierunek wyłomom nadawać. Nowy ten sposob powinien był zaſtanowić naszych członków czytaiących dziełko P. Sokolnickiego. Powtore, moſt poſtawiony na Niemnie z tratew, ułożonych na kształt sklepienia, i utrzymuiących się własnym ciężarem. Wynalazek ten ieſt dowcipny i w przyſtosowaniu użyteczny. Wreszcie, do społkollegów naszych należy osądzić, iako biegleyszych w budownictwie woiennem, czyli ten wynalazek, iak się nam zdaie, ieſt wcale nowy. Odwołuie się P. Sokolnicki względem tego do rozprawy pod tytułem o ſtudniach osuszaiących, którą w wydziale przed dwunaſtą laty złożył, o czem łatwo przekonać się można z protokołu Sekretaryatu.

" Przyſtępuiemy teraz do pracy P. Sokolnickiego, w którey ma naywiększe upodobanie, która mu naywięcey czasu zabrała, i która go do wielkich wydatków przyprowadziła: ieſt to inſtrument, w którym usiłuie połączyć użytek ſtolika jeometrycznego i kątomierza, i z tego względu dał mu nazwisko *geodesigraphe.* Zamierza sobie wynalazca uczynić to narzędzie wcale niezależącem od zręczności i wprawy ręki pracuiącego, i podać sposoby brania kątow odrazu bez zwyczaynego ich mierzenia: taki był rapport zdany wam przed 12'ą laty o pierwszym modelu tego narzędzia. Zamiar autora uskuteczniony zoſtał po większey części przez liniią kierunkową, za pomocą którey można się przekonać o położeniu równoodległem linii na papierze wykreśloney od osi dyoptry, przez podziały zrobione na celownikach dyoptry, za pomocą których można otrzymać styczne pochyłości, przez półkule umieszczone w ten sposob, że kąty zawarte między różnemi przedłużeniami, dosyć wygodnie mierzone bydź mogą, bez potrzeby mierzenia liniy kreślonych na papierze; nakoniec, przez mnoſtwo szczegółów i drobnych oſtrożności dla utwierdzenia w podſtawie narzędzia, dla ułatwienia i uregulowania iego obrotu, i dla precyzyi w kreśleniu, kropkowaniu, i t. d.

" W nowych planach, podanych teraz waszym kommissarzom tego roku, P. Sokolnicki poczynił znaczne poprawy. Na mieysce celownikow podawał lunetki; dyoptra obraca się na troykącie proſtokątnym równoramiennym, którego boki maią po 7 decymetrów, którego wierzchołek może bydź utwierdzony w każdym punkcie ſtolika; iedno ramię kąta proſtego podzielone ieſt na równe części, a drugie, podług ſtycznych kątow; ieden z tych podziałów służyć może do sprawdzenia drugiego. Podział na równe części może mieć podziałkę Noniusza, przez co można większą dokładność otrzymać. Luneta ieſt ruchoma między dwiema liniiami proſtopadłemi do płaszczyzny wzmiankowanego troykąta, tak podzielonemi, iż mo-

żna niemi brać ſtycz e kątów nachylenia uważanych tak nad płaszczyzną narzędzia, iako też pod iego płaszczyzną. Opisanie wszyſtkich szczegołów tego narzędzia, które autor wymyślił dla zapewnienia trwałości i wygodnego użytku tego inſtrumentu, zaprowadziłoby nas do drobnych wyliczań części, z których się ten inſtrument składa, a tem samem, opis iego ſtałby się ciemnym. Dosyć ieſt powiedzieć, iż ze składu tego narzędzia widać, iak autor długo zaſtanawiał się nad pożytkami, które indzynierowie mogliby odnosić z takiego inſtrumentu, w którymby bez wielkiego kałkułu mogli znaleść wypadki, ſtosowne do przedsiębranych robot. Właśnie potrzebę takiego narzędzia okazał P. Prony.

» P. Sokolnicki wezwanym będąc od wydziału w r. 1800 do zrobienia mogących zayść odmian w inſtrumencie przedſtawionym wydziałowi, składa wam teraz całkowite iego urządzenie: wyznaczeni od was kommissarze przekonali się o użyteczności odmian. Przyrzeka także P. Sokolnicki, iż zamówił P. Richer do zrobienia tego nowego inſtrumentu. Gdy tak doskonały artyſta przyłoży swey pracy do wyſtawienia tego inſtrumentu, można będzie nieomylnie wszelkie pożytki i niedogodności przewidzieć, ktore tenże inſtrument w praktyce okaże. „

Z Londynu d. 9 Stycznia.

Krél znayduie ſię teraz w uſtawicznym, ale spokoynym ſtanie pomieszania umysłu, którego żadne szaleńſtwo nie przerywa. Miło ieſt dla każdego dobrego Anglika słyszeć, że ſtary nasz Monarcha w opłakanym tym ſtanie, przynaymniey żadney nie cierpi boleści; zdaie mu ſię, że ieſt do Nieba przenieſiony i rozmawia z Aniołami i innemi wyższemi ieſteſtwami. Co do ciała zdaie ſię bydź tyle zdrowy, ile podeszły wiek iego dozwala; ale nadzieia odzyskania rozumu iuż prawie zniknęła.

W Londynie wyszło niedawno drugie wydanie rozprawy o szaleńſtwie przez Lekarza Black. Autor mniema, iż w Anglii daleko więcey znayduie ſię ludzi pomieszanego umysłu, niżeli w innym ktorym kraiu. Nadewszyſtko dziedziczne pomieszanie umysłu ieſt tak częſte, iż autor radzi, aby małżeńſtwo osobom pochodzącem z rodzicow tey chorobie podpadaiących, zabronione było. Rozprawa zawiera w kształcie tabel około 3,000 takich przypadkow, które doſtrzezone zoſtały w domu szalonych w Bethlem. Liczba ludzi pomieszanego umysłu, którzy zoſtaią w szpitalach lub u lekarzow w Londynie i po przedmieściach wynosi do 1,000. Zwyczayna liczba w Bethlem zamkniętych ieſt 250 pomiędzy którémi 100 nieuleczonych. Od roku 1772 do 1787 znaydowało ſię w tym domu 2,829 osob, pomiędzy którémi iedna niżey lat 10, ſto trzydzieści dwie niżey 20, ośmset trzynaście niżey 30, dziewięć set ośm między 30 i 40, sześć set piędzieſiąt dwie między 40 i 50 dwieście sześćdzieſiąt sześć nizey 60, a 78 przeszło 60 lat. Wiek doyrzalszy zdaie ſię więc naywięcey temu nieszczęściu podlegać. Co do przyczyn tey choroby podaią reieſtra w Bethlem naſtępuiące wypadki: 206 osób z nieszczęścia i zgryzoty; 90 z religiynego zapału i przywiązania do sekty metodyſtow; 74 z kochania; 9 z zazdrości; 8 z wyniosłości; około 15 z zbytecznego przykładania ſię do nauk; około 51 znagłego przeſtrachu; około 58 z pełności krwi; około 110 z go.

raczki; około 79 po połogu; około 10 z zatkania w kiszkach; na około 115 nie uznano żadney inney przyczyny iak dziedzictwo; około 12 z uderzenia i przełamania; około 14 z choroby weneryczney; około 7 z ospy naturalney; około 5 z nagle zagoionych wrzodow. Od roku 1772 do 1787 wyleczono 924; pozostało się niewyleczonych 1694; powtornie zapadło 535, a umarło 250.

Lekarzom Królewskim podano sześć pytań, ściągaiących się do iego choroby i czyli ieszcze może bydź iaka nadzieia iego wyzdrowienia.

Z Nowegoiorku przybył tu na statku pocztowym P. Mitchell, były członek senatu zieднoczonych stanow i sławny z nauk fizycznych. Niektórzy mniemaią, iż iedzie zastąpić w poselstwie P. Quincy-Adams w Peterzburgu; lecz nie zdaie się, aby podroz iego miała cel dyplomatyczny.

Xże Rejent posłał kommissyą na wyspy Jersey i Gwernsey z zleceniem odmienienia konstytucyi tych wysp, gdzie panuie niezgoda. Poselstwo Królewskie w celu odmiany, iest u nas nowem zdarzeniem w polityce, i spodziewany się przynaymniey, iż ministerialne pisma nie będą nas więcey nazywać jakobinami, gdy żądać będziemy odmiany w konstytucyi większych daleko wysp, niżeli są Jersey i Gwernsey.

(*Morning-Chronicle.*)

Listy prywatne zapewniaią, iż znayduiące się teraz w roznych częsciach Hiszpanii zbroyne kupy wynoszą do 20,000 ludzi; lecz ta liczba wcale nie może się nazwać natężeniem, gdzie znayduie się do 8 millionow ludnosci.

Mowią ciągle, iż ministrowie nasi nie cncą rejencyi Kadyxkiey dawać posiłkow pieniężnych, i że załoga Hiszpańska w Kadyxie w takim ogołoceniu znayduię się stanie, iak woysko Galicyi. Mniemano dotąd powszechnie, że Ameryka opatrzyła obficie Kadyx w żywność; ale okazało się inaczey, bo w ostatnim miesiącu zabrakło nawet racyi dla żołnierzy i maytkow Hiszpańskich. Pomimo ogromnych summ, które kosztuie iuż sprawa Hiszpanii, woyska cierpią niedostatek, a rejencya nie ma wcale pieniędzy. Dla dostania potrzebnych pieniędzy na utrzymanie woyska na stopniu przyzwoitym, umyśliła rejencya otworzyć pożyczkę 40 millionow realow, o których zaręczenie upraszała, iak mowią, Anglii.

Dom Bankierski Boldero, Lushington z kompaniią, ieden z naypierwszych domow w Londynie, zaprzestał płacić. Bankructwo iego podaią do 300,000 f. szt. Miał on znaczne sprawy z 10 czyli 12tu prowincyonalnemi bankami, i był oprocz tego podskarbiem wielu ustanowień publicznych.

Fregata Latona przybyła z Lizbony z 15 przewozowemi statkami, na których znaydowało się bardzo wiele chorych i ranionych od woyska Angielskiego.

P. Nepean mianowany iest rządcą Bombaiu na mieyscu P. Dunkan.

Xże Rejent obchodzi się zawsze grzecznie z stronnikami zmarłego Foxa; ale nie ma nadziei, żeby pod czas choroby Króla nastąpiła zmiana ministrow.

List z Helgoland pod d. 27 Grudnia wyraża:

" Dwa okręty nasze zerwane zostały pod czas burzy d. 21 b. m. z kotwic i rozbiły się pod wyspą Sandy; lud ich wyratował się iednak na ląd. Wielki bryg

Duński płynący za pozwoleniem z Norwegii z drzewem do budowy do Portsmutu przyprowadzony dziś rano został przez szalupę od naszey eskadry do portu tuteyszego zupełnie skołatany i wodę przepuszczaiący. „

Wypis z listu Lorda Wellington do Lorda Liwerpoola, z Franada d. 12 Grudnia „

Nieprzyiaciel nie zrobił od ostatniego moiego listu pod d. 4 b. m. żadnego poruszenia. Odebrałem doniesienia z Kadyxu do 20 Listopada. Jenerał Baleysteros zniewolony na nowo został do cofnienia się. Zdaie się, iż nieprzyiaciel ściągnął niektore woyska z Grenady dla działania wspólnie z dywizyą Jenerała Semeli, należącą do 1go korpusu, przeciw Baleysterosowi. Jnny list pod d. 8 Grudnia donosi, iż Baleysteros cofnął się na nowo d. 30 Listopada pod działa Gibraltaru, iże 2,000 ludzi w siadło d. 2 na okręty dla wzmocnienia tego jenerała. „

D. 3 b. m. nastąpiła wielka zmiana w biegu wexlowem między Londynem i północną Europą, gdyż ten podniosł się na stronę Anglii o 10 od sta. Słychać, iż z Rossyi nadeszły pocztą Anholską znaczne summy w wexlach. Okoliczność ta okazuie, iż prowadziemy w istocie znaczny handel.

List z Portsmutu pod d. 1 Stycznia zawiera niektóre szczegóły o zatopieniu się okrętu S. Jerzy: "Przybyłe z morza Baltyckiego okręty doniosły były, iż okręt S. Jerzy wstrzymany został przez wiatry przeciwne. Gdy iednak zawiał dobry wiatr, okręt ten, lubo utracił maszty, gdy uderzony został o skały pod Wingoe, ciągniony był przez okręt Cressy i płynął z okrętami la Defense, Bellette, Pyramus i Rose. Około 150 mil na północy od Skaldy zaskoczyła te okręty okropna burza i oderwała okręt S. Jerzy od Cressy. We dwa dni po uspokoieniu się burzy Cressy udał się na wyszukanie S. Jerzego, lecz nigdzie go nie znalazł. „ Poźniey atoli dowiedzieliśmy się, iż ten okręt zatopił się ze wszystkim pod brzegami Jutlandyi, a Cressy powrocił do Portsmutu.

Amerykańska korweta Hornet nim przybyła do Anglii, zawinęła do Cherburga. Znayduie się na niey P. Bidewell, który oczekiwany tu iest iako ambassador Amerykański.

Kongressowi Amerykańskiemu podany bill do odwołania ustawy zabraniaiącey handlu, został większością 60 przeciw 40 głosow odrzucony. Upadła więc wszelka nadzieia poiednania się, do czego Ameryka daie powod, i wszystko okazuie, iż rząd Amerykański gotuie się na straszną walkę.

Podług ostatnich listow z Kadyxu zachodzą spory między rządem Hiszpańskim i ambassadorem Angielskim, P. Henrykiem Wellesley. Francuzi czynią przygotowania do uderzenia na miasto Tariffa, które pomimo posłanych tam posiłkow w okrętach i woysku maią za stracone.

D. 7 otworzone zostały posiedzenia parlamentu przez Lorda kanclerza w imieniu Xcia Rejenta. Lord Jocelin wniosł w izbie niższy zwyczayny adress podziękowania. Sprzeciwiał mu się P. Burdett i podawał inny. Lord Cochrane popierał iego proiekt i ganił żywo postępowanie ministrow co do Hiszpanii i Sycylii. P. Withbread oświadczył boiaźń, iż Angliia w krotce wplątaną zostanie w woynę z Ameryką i przypisywał winę ministrom. Jenerał Tarleton mowił przeciw polityce

woienney i dowodził z różnych zdarzeń, iż my nie potrafiemy walczyć z Francyą na lądzie. Ganił syſtema kup hiszpańskich, które pozbawiaią Hiszpaniią regularnego woyska, a zatem szkodzą sprawie publiczney. Kanclerz skarbowy odpowiedział na wszyſtkie te zarzuty i adress przyięty zoſtał.

P. Sidney Smith leży śmiertelnie chory u swego teścia w Milbourne.

Odebraliśmy niektóre gazety Francuzkie opiewaiące, iż rząd nasz oddala ze służby cudzoziemcow, i z niebezpieczeńſtwem utraty życia na ląd ſtały wyrzucać ich każe. Twierdzenie to ieſt haniebnem kłamſtwem. (1) — Poźniey znowu doſtaliśmy wszyſtkie dzienniki Paryzkie do d. 23 b. m. dochodzące. Monitor Paryzki przez kilka dni wciąż umieszczał liſtę inwalidow cudzoziemcow, mieniących się odprawionemi ze służby Angielskiey, i z rozkazu rządu Angielskiego na

---

(1) *Niemasz w tem wszyſtkiem nic haniebnego, oprócz poſtępowania waszego. Wyrzucał wam świat naumyślnie zrobiony głód w Indyiach, przez który miliony ludzi wyginęły. Ale ci ludzie nie byli waszey wiary; nie szafowali krwią na usługach waszych, i nie byli okryci ranami poniesionemi walcząc pod chorągwiami waszemi. Któżby śmiał pomyśleć, gdyby nakazane badania nie dowodziły, że ucywilizowany naród Chrześciański, chełpiący się dobrocią praw i wspaniałością rządu swoiego, lekce ważył hańbę do tego stopnia, iż 3000 żołnierzy, którzy na usługach waszych kalekami zoſtali, doſtali w nagrodę wypędzenie z Anglii, gwineę, łachmany, i byli wyrzuceni na ląd ſtały brnąc po pas w wodzie? Kiedy temi byli owi nieszczęśliwi, którzy dla okoliczności i przemian czasów opuścili chorągwie oyczyzny swoiey, żeby Anglii służyli, których na mocy prawodawſtwa ich kraiów śmierć czekała, skoroby na ziemi oyczyſtey nogą ſtanęli, a przecież wypędziliście ich z Anglii w nagrodę uczynionych wam przysług, poddaliście ich w ręce rządu, który zdradzili, i że tak powiem, ſtawiliście ich pod szubienicą! Naywięcey między niemi ieſt Auſtryaków, Czechów, Prusaków, Weſtfalczyków, Hanowerczyków i Russyan. Służyli oni Anglii po 5 6, i 7 lat, a przecież Anglia cofnęła im swoię gościnność, i opuszczonych bez ratunku i sposobu utrzymania się wyrzuciła opodal od ich oyczyzny przy brzegach nieprzyiacielskich! Ludzi tych, których z dziesięćkrotnego wyrzucenia zebrało się do tysiąca, przytrzymano na brzegach naszych i zawalono niemi więzienia w Amſterdamie, Embden i Wesel. Zeznania ich takie srogości odkryły, że im trudno dać wiarę. Sądzono, że to może wynikało z iakiego politycznego systematu, lub skrytey intrygi; lecz nareszcie pokazało się dowodnie, iż to było iedynie skutkiem złey wiary i srogiego łakomſtwa, będącego cechą rządu Kartagińskiego. Rząd Francuzki kazał tych biedaków puścić na wolność. Cudzoziemcom dano żywność i paszport na powrot do swego kraiu, lubo służyli nieprzyiacielowi, aleź są to przecież ludzie! Francuzom przebaczono zbrodnię, iż oręż przeciw Francyi nosili, i polecono ich Prezydentom gmin, z których są rodem, aby o ich utrzymywaniu pamiętali. — Nie równie krócey zaiſte ieſt, powiedzieć, że to kłamſtwo haniebne; ale ieſt 3000 tych ofiar, przybyłych do Czech, Wiednia, Saxonii-Weſtfalii, Hanoweru i wielu miaſt Pruskich; ale są urzędowe badania i zeznania w Municypalnościach Amſterdamskiey, Roterdamskiey i Embdeńskiey. Te 3000 ludzi rozsypanych po ſtałym lądzie Europeyskim żyią, i są pamiątką niegodziwości i chańby rządu Angielskiego.*

(Przypisek Monitora.)

ſtały ląd wyrzuconemi. Zołnierze, których Anglia na ſtały ląd odsyła, są to ludzie podeszli i chorowici z pomiędzy ieńcow nieprzyiacielskich, ale nigdy w służbie naszey nie byli. Kładzie także Monitor liſtę tych żołnierzy zagranicznych, którzy powiększey części wzięci byli gwałtem do służby Francuzkiey, a potem nam się w niewolą doſtali. Według kłamliwego syſtematu rządu Francuzkiego, ludzie ci wyſtawieni są za wyrzuconych przez nas nielitościwie na ląd ſtały. (2)

Z Amſterdamu d. 16. Stycznia.

Publiczność uwiadomioną zoſtała przez obwieszczenie prefekta, iż popis woyskowy z roku 1810 uskutecznionym teraz zoſtanie. Obeymuie on wszyſtkich mężczyzn urodzonych w roku 1790, którzy ſtawić się powinni d. 20. b. w swey municypalności.

Z Bazylei d. 4. Stycznia.

P. Burkhard, obrany landmannym na rok teraźnieyszy, wiechał tu uroczyście d. 1 b. m. o godzinie 11 przed południem, i powitany był 50 wyſtrzałami z dział. Wieżdżał w 4 konnym powozie, za którym iechały członki rządowe i przeieżdżał pomiędzy dwiema szeregami uszykowanego woyskę. Po południu był wielki bankiet na którym znaydował się Landman i członki rządowe, a w wieczor dany był na placu kościoła katedralnego piękny faierwerk.

Z Jass d. 8. Stycznia.

Ziechał tu Jenerał Markow, ale nie zadługo odiechał na powrot do Stefaniſtie, gdzie iego dywizya zaięła zimowe leże. O toku układow o pokoy nic tu nie wiemy. Powszechnie spodziewano się, iż pokoy d. 1 b. m. ogłoszony zoſtanie, teraz rozchodzi się pogłoska, że tę wiadomość przed końcem tego miesiąca odbierzemy. Rownież niepewne mamy wiadomości o warunkach pokoiu: iedni twierdzą, iż Rossya obſtaie przy granicy rzeki Seret, drudzy rzeki Prut; inni nakoniec mniemaią, że W. Sułtan nie da się do żadnego uſtąpienia nakłonić. Czas tylko rozwiązać zdoła tę zagatkę.

Z Wiednia d. 23. Stycznia.

D. 16 b. m. odprawione zoſtały w metropolitalnym kościele tuteyszym S. Szczepana exekwie za ś. p. Hrabiego Rzewuskiego, byłego Hetmana Polskiego. Smierć zaskoczyła go, gdy chciał z dóbr swoich w Rossyi do zwyczaynego swoiego bawienia miaſta Wiednia powrocić d. 11 Grudnia r. przeszłego.

---

(2) *Gdyby tych ludzi było tylko trzech lub czterech, sprawcy tey ſtraszney zbrodni mogliby rzec, iż o tem niewiedzą. Ale idzie tu o 3000 ludzi, którzy rozeszli się po wszyſtkich prowincyach Europeyskich. Miano oſtrożność odesłać ich do ich Municypalności z wezwaniem do rządow ich kraiu, aby wywód rzeczy sporządzono. Tak więc Francya, Włochy, Niemcy, a nawet północne narody, maią przekonywaiące dowody straszney i bezprzykładney między narodami zbrodni. Wszyscy ci ludzie w liczbie 3000, których mamy zapisane nazwiska i zeznania, służyli Anglii, iedni naymniey trzy lata, a drudzy i po lat dwanaście. Razu iednego, gdy ich ukradkowe wysadzono, 60 utonęło. Będą wydrukowane badania i dowody tey zbrodni wraz z zeznaniami, uczynionemi w różnych kraiach, począwszy od Węgier, aż do* Rossyi.

(Przypisek tegoż Dziennika.)

DODATEK
DO № 10.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 2. LUTEGO 1812 Roku W NIEDZIELĘ

Z Nowegoiorku d. 3. Grudnia.

W Bostonie zabrano bardzo wiele angielskich towarow.

Kommissya do związkow zagranicznych zdała w piątek kongressowi rapport. Proponuie ona między innemi: 1) wybranie zaraz do woyska 10,000 ludzi na lat trzy; 2) upoważnienie Prezydenta do przyięcia do służby ochotnikow aż do liczby 50,000 i użycia ich podług okoliczności; 3) upoważnienie Prezydenta do rozrządzenia milicyą, ile tego uzna potrzebę; 4) do uzbroienia natychmiast nieużytych ieszcze okrętow rządowych; 5) do upoważnienia właścicieli kupieckich okrętow, aby ie dla własney obrony uzbroili.

Rapport rzeczoney kommissyi kończy się następuiącemi słowy:

" Ziednoczone stany, iako mocarstwo niepodlegle, domagaią się prawa, aby mogły używać Oceanu, uznanego wielkim gościńcem narodow, do przewozu na swoich okrętach płodow swey ziemi i przemysłu na targi i do portow przyiacielskich narodow, i do przywożenia na powrot rzeczy i towarow im potrzebnych, pod warunkiem szanowania praw woiuiących mocarstw, iak są prawami narodow oznaczone. W. Brytaniia depcząc to niezaprzeczone prawo, zabiera wszelkie amerykańskie statki płynące lub powracaiące z portow, do których iey handel nie ma przystępu, zabiera naszych maytkow i pomimo przełożeń naszych obstaie przy swey grabieży. Lud Amerykański nie może oboiętnie patrzeć na tak niegodziwe i obelżywe postępowanie. Potrzeba teraz albo poddać się spokoynie, albo oprzyć się wszystkiemi sposobami, które nam Opatrzność udzielić raczyła. Nie wygasł ieszcze w nas ow duch woienny, który ożywiał naszych przodkow przeciw nieprzyiaciołom naszey wolności. Cierpieliśmy długo; lecz nadszedł moment, w którym cierpliwość przestaie bydź cnotą.,,

Senat zatwierdził w poniedziałek mianowanie P. Monroe sekretarzem stanu.

Z Neapolu d. 1. Stycznia

Podług listow z Sycylii Lord Bentink przybył nakoniec do Palermo i oczekiwany był niebawnie w Messynie.

Deputacya od municypalności miasta Neapolu przyniosła dawnym zwyczaiem d. 24 Grudnia, iako w wigiliią Bożego narodzenia, Królowi podarunek z wybornych kwiatow i świeżych owocow, które pod gołem niebem doszły.

D. 17 Grudnia tak wielka pod brzegami Neapolitańskiemi panowała burza, iż w portach Barletta i Bisceglie zatopiło się 7 statkow z bożem, a wiele innych znacznie uszkodzonych zostało. Zdaie się także, iż angielskie woienne lub korsar-

skie okręty ſtały się paſtwą bałwanow, morskich, ponieważ woda wyrzucała nazaiutrz wiele rozbitkow z okrętow, masztow, i t. d.

Gazeta tuteysza wyraża: — Z początku sądziła publiczność przewoz okrętowego drzewa z prowincyi Abruzzo przez Apenin do Neapolu i Kaſtellamare, dla wielu trudności i kosztow, zaniepodobny. Lecz okazało się przeciwnie; przewoz idzie teraz z pośpiechem i wszyſtkie przeszkody szczęśliwie przezwyciężonemi zoſtały. Naygrubsze dęby przechodzą po spadziſtych gorach, i w Neapolu i Kaſtellamare znayduie się iuż tak wiele drzewa, iż podwoić można liczbę budowanych okrętow. W Kaſtellamare robią także nowy warsztat, na którym będzie można trzy liniiowe okręty razem budować. Liniiowy okręt Kapri o 74 działach i fregata Karolina osadzone są tysiącem niedawno wybranych maytkow.

Pięć gońcow Francuzkich, z pieniądzmi do Korfu przeznaczonych, popłynęło tam z Otranto. D. 21 Grudnia przybyło do tegoż portu kilkanaście okrętow francuzkich i włoskich.

Od granic Hiszpańskich d. 20 Grudnia.

Liczba woyska Francuzkiego w Aſturyi znacznie ſię niedawno pomnożyła, które celnieysze porty tey prowincyi osadziło. Jenerał Bonnet, który tam znowu dowodzi, miał głowną kwaterę w Owiedo, lecz zabierał ſię do poſtąpienia do zachodniey Aſturyi. Oddział Francuzkiey przedniey ſtraży miał iuż do Luarka wkroczyć i zabrać wiele Angielskich własności. Rokoszanie Galicyyscy niedoſtali w Aſturyi, ale rozciągnęli słaby kordon między Waldeferreiro i portem Ribadeo. Większa część rokoszanow Aſturyyskich rozprzęgnioną zoſtała; reszta cofnęła ſię do gór za rzekę Nacera. Zaszłych kilka potyczek wypadły zupełnie na szkodę rokoszanow. Głowny korpus rokoszanow Galicyyskich, któremu polecona była obrona Aſturyi, i który miał ku obronie Aſturyanow czynić poruszenia, poſtąpił niedawno ku Aſtorga. Lecz Jenerał Dumoulin ruszył przeciw niemu i przymuſił go do spieszney ucieczki, tak, iż przez to cały plan działań nieprzyiacielskich zniszczony zoſtał. Woyska Francuzkie zaszły tą drogą aż za Ponterrada i mogły bez przeszkody, ponieważ Galicyyski korpus wiele ludzi przez ucieczkę utracił, aż do Lugo i wewnątrz Galicyi poſtąpić, gdyby ta wyprawa w chodziła była do planu działań wodza Francuzkiego. Dowodca Galicyyski Abadia uſiłuie korpus swoy przy Waldefario znowu urządzić. Mowią, że teraz ieſt angielskiemi pieniądzmi płatny, ponieważ junta Galicyyska nie była wſtanie go utrzymywać. Za pomocą położenia tey prowincyi utrzymuią hersztowie rokoszanow Galicyyskich związek z Anglikami; iednak ajenci Angielscy nie mogli tego dokazać, aby do Koruny, Ferrolu i Wigo Angielskie załogi przyięte zoſtały. — Woysko Angielskie w północney Portugalii trzyma ieszcze zawsze brzegi rzeki Koa osadzone, gdzie przednia ſtraż iego ſtoi. Jnne iego dywizye, iako też połączony z nim korpus Portugalczykow, rozłożone są wewnątrz prowincyi Beira. Wellington ma znowu mieć głowną kwaterę w Wisen, gdzie ſtał przed wkroczeniem Marszałka Maſſeny do Portugalii. Zapowiadany zamysł Wellingtona uderzenia na woyska Francuzkie w prowincyi Salamance, nie tylko że nie naſtąpił, ale nawet zdaie ſię bydź zu-

pełnie zamieszany. Dla braku żywności cofnęła się część Angielskiego woyska daleko od granic Hiszpanii, a ciężka jazda rozłożyła się aż około Koimbry. Z strony Francuzkiey nic także dotąd przeciw woysku Angielskiemu nie przedsięwzięto. Część woyska Francuzkiego będąca w północney prowincyi Salamance rozłożyła się na zimowe leże, które rozciągaią się aż do prowincyi Waladolidy. Okolica między Ciudad-Rodrigo i rzeką Koa nie iest teraz osądzona. Woysko Marszałka Marmonta stoi spokoynie i oczekuie nowych rozkazow Cesarza. Nieprzyiacielski korpus, złożony z Anglikow i Portugalczykow pod dowodztwem Jenerała Hill, stoi zawsze ieszcze w okolicach Alkantary, gdy tym czasem Kastannos z dywizyą Hiszpańską stoi przy Portalegre, uważaiąc poruszenia zgromadzonego przed Badaioz woyska Francuzkiego. — Od woyska Marszałka Suchet nadchodzą zawsze zaspokaiaiące doniesienia; roboty około oblężenia Walencyi idą z pospiechem, a stoiące nad brzegami Gwadalawiary woyska Francuzkie są wystarczaiącemi do zniszczenia wszystkich zamachow, zmierzaiących do oswobodzenia tey twierdzy. Słychać nawet, iż za tą rzeką zaszło kilka potyczek z stratą rokoszanow. Robione z twierdzy wycieczki dla zniszczenia batteryy oblegaiącego woyska zostały także odparte. Sądzą że to miasto, do którego iuż strzelaią, nie zadługo poddać się musi.

NAYWIĘKSZE STOPNIE MROZU

Dnia	26 Stycznia	1812	Roku			—9,° 2
—	27	-	-	-		—16,
—	28	-	-	-		—20,
—	29	-	-	-		—19, 4

DONIESIENIA.

Niżey podpisany massy krydalney Pawła Schöna kupca Krakowskiego kurator, w moc rezolucyi Wysokiego Trybunału Cywilnego pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego, dnia 3 Stycznia roku bieżącego 1812 do liczby 5523 zaszłey i sobie dnia 20 miesiąca i roku tychże wręczoney, ninieyszym uwiadomia, iż gdy kamienica do massy krydalney Pawła Schöna należąca w Krakowie w rynku pod liczbą 237 stoiąca ku iey przez publiczną licytacyą przedaży za poprzedzaiącemi zaszłemi obwieszczeniami po cztery razy podaną została, a nikt kupienia życzący sobie nie stawił się, i z tey przyczyny taż kamienica dotąd przedaną nie iest; zaczym niżey podpisany kurator wzywa wierzycieli, pretensye do tey massy maiących, aby celem obmyślenia srzodkow łatwieyszey przedaży tey kamienicy na dzień 24 miesiąca Lutego r. b. na kommissyą przed Delegowanym JW. Gostkowskim Sędzią o godzinie czwartey po południu w domu rządowym w Krakowie w ulicy Grodzkiey pod liczbą 106 odbywać się maiącą, przez siebie lub swych umocowanych pełnomocnikow stawili się. W Krakowie dnia 31 miesiąca Stycznia roku 1812.

Antoni Kłossowski, Patron massy krydalney Pawła Schöna Kurator.

Trybunał Cywilny pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego Wydział IIgi Uwiadomia ninieyszym wszystkich wierzycieli w massie rozbiorowey Frideryka Teofila Billinga kupca Krakowskiego, summy przysądzone maiących, iż repartycya Aktiwow przez Administratora teyże massy ułożona, po poprzednim kommunikowaniu oneyże Deputacyi wierzycieli, zatwierdzoną została; wzywa zatym UUr. Jozefa Billinga w Warszawie, Baumgarten, Etzel i synow, Fries i kompanią w Wiedniu, Bartłomieia żony w Galgonowie, Jozefa Pohl, w Opawie mieszkaiacych, iako niemniey Maryannę Billing, tudzież Jakoba Abraham żydą, iżby Ci odebrawszy sobie urzędowe wyciągi z repartycyi w archiwom Trybunału tuteyszego znayduiącey się windykacyą

Aktiwow o i tych do których są przekazanemi sami trudnili się. — W Krakowie d. 31go Grudnia 1811 roku,

Jozef Lewicki, Sędzia Prezyduiący.
Kaz. Badeni. Sekr.

Prefekt Departamentu Krakowskiego. Gdy Bruno Zawisz włościanin z wsi Jerzmanowic do Państwa Oycow w Departamencie Krakowskim, Powiecie Olkuskim należącey na mieysce zbiegłego w dniu 3cim Września r. z. 1810 zastępcy swoiego Antoniego Kruszyńskiego do powtornego wyręczenia się zastępcą, lub osobistego do zakładu Pułku 8go Piechoty woysk Xięstwa Warszawskiego stawienia się na mocy kaucyi iego Nro. 5872 w Radzie Popisowey złożoney, wezwany, zadosyć temu nie uczynił, Prefekt rzeczonego Bruno Zawisz, iako z dobrodzieystwa Artykułem 49tym Dekretu Nayiaś. Pana z dnia 9 Maia 1808 r. korzystać zaniedbuiącego i zaręczeniu wyż wyrzeczoną kaucyą danemu zadosyć nieczyniącego, za zbiega Woysk Xięstwa Warszawskiego ninieyszym ogłasza, wzywaiąc wszystkie Władze Cywilne i Woyskowe, ażeby, gdziekolwiek się rzeczony Bruno Zawisz znayduie, onego iako zbiega od Woyska Narodowego poymać i do nayblizszey Kommendy, końcem przesłania go do zakładu Pułku 8go Piechoty w Twierdzy Częstochowie będącego, odstawić nie omieszkały. — W Krakowie dnia 31 Grudnia 1811 roku.

Wodzicki, Prefekt.
Wroński, S. J.

Niżey podpisany massy krydalney niegdy Józefa Ankwicza kurator w mocrezolucyi Wysokiego Trybunału Cywilnego pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego wydziału IIgo dnia 14 Stycznia roku bieżącego do liczby 149 zaszłey, wszystkich wierzycieli prawa i pretensye do massy krydalney po rzeczonym, niegdy Józefie Ankwiczu Krydaryuszu pozostałey, i w tey krydzie likwidować maiących, niniejszym wzywa, aby na dzień 17 Lutego roku bieżącego do Kommissyi w domu Trybunału przed Delegowanym JW. Sędzią Gostkowskim odbywać się maiącey osobiście lub przez pełnomocnikow swoich staneli, a to tym celem, aby nayprzod deklaracye swoie do protokułu podali, względem ofiarowaney przez JW. Jerzego Dobrzańskiego nabywcę sukcessyi po niegdy Korduli z Łochockich Małachowskiey, summy 45000 zł. pol. za części ziey sukcessyi na głowę krydaryusza przypadaiącą. Powtore, aby się z sobą naradzili i myśli swoie Delegowanemu do protokułu podali względem summy 35912 ryńskich 24 kr. którą Felix Biliński bywszy tey massy Administrator za przeszłego ieszcze rządu Austryackiego dla rozdania iey pomiędzy wierzycieli pierwszeństwo maiących z depozytu sądowego podniosł. Gdy przeto od udecydowania tych dwoch przedmiotow prędkie i zupełne ukończenie tey krydy naywięcey zawisło, maią przeto wierzyciele tym pewniey na terminie wyżey wyrażonym przed Kommissyą stawić się. W Krakowie dnia 23 Stycznia roku 1812.

Antoni Kłossowski, Patron przy Trybunale Cywilnym pierwszey Inst. Dep. Krak. massy krydal. Józefa Ankwicza Kur.

Niżey podpisany do publiczney podaie wiadomości, iż z mocy rezolucyi Wys. Tryb. Cyw. Dep. Krakowskiego z dnia 25 Listopada roku zeszłego 1811 do liczby 5267 zapadłey, rozmaite ruchomości po ś. p. Leopoldzie Hahn pozostałe iako to: sukmie, bielizna, pościel, zegarek srebrny kieszonkowy, książki doktorskie i inne, i. t. d. przez publiczną licytacyą, w kancellaryi Notaryatu pod liczbą 21 w Szkalbmierzu dnia 6 Lutego r. b. 1812 o godzinie 9 ranney rozpocząć się maiącą licytacyą, za gotowe srebrne kurs w kraiu tym maiące pieniądze sprzedawane będą. Wszyscy zatym chęc kupienia maiący raczą w dniu i mieyscu oznaczonym znaydować się.

Antoni Szałowicz, J. K. X. M. Notaryusz publiczny Pta Szkalbim.